

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

תלה"מ 21-05-2223

תיק חיצוני:

בפני כבוד השופט בנימין יזרעאלי

[Redacted]

מבקש

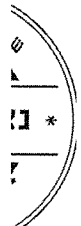
נגד

[Redacted]

משיבה

החלטה

1. החלטה זו ניתנת בבקשה אותה הגיש המבקש, האב, לחיסון ילדיהם הקטינים של הצדדים, בחיסון כנגד נגיף הקורונה (להלן: "הנגיף").
2. בקשת האב הוגשה בתחילה, בתיק המזונות 19-04-24405, אולם לשם ייעול הדין ומפאת מהותה של הבקשה – תינתן ההחלטה בתיק זה.
3. הצדדים הינם הורים לארבעה ילדים, שלושה מילדיהם קטינים – [Redacted] – 15.5 שנים, [Redacted] – 12 שנים – [Redacted] – 12 שנים.
4. הצדדים התגרשו זמ"ז ביום [Redacted].
5. לצורך מתן החלטה ושמיעת עמדת הקטינים במופרד מעמדת הוריהם, בסוגיית החיסון ובסוגיות נוספות שבמחלוקת, מונתה לקטינים אפוטרופוס לדין אשר הגישה התרשמותה בעניין האמור ביום 19.10.21.
6. ביום 12.09.21 התקיים דיון פרונטאלי בעניין זה ובעניינים נוספים.
7. יוער, כי בעמדת האם אשר הוגשה לתיק בית המשפט ביום 21.11.21 עדכנה האם כי הקטינים [Redacted] כבר חלו בנגיף.
8. כאמור הצדדים חלוקים בעניין חיסון הקטינים כנגד נגיף הקורונה, כאשר לטענת האב יש לחסנם, חרף התנגדות האם.
9. טענות האב בעניין חיסון הקטינים:
- א. הקטינים עברו את גיל 12 ויש צורך לחסנם.

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

תלה"מ 21-05-2223 [Redacted]

תיק חיצוני:

- 1 ב. קיים סיכון לקטינים נוכח התפרצות נגיף הדלתא.
- 2 ג. המלצות משרד הבריאות הן לחסן את הקטינים.
- 3 ד. הקטינים מסכנים את המבקש ואת הסביבה בהיותם לא מחוסנים.
- 4 ה. הבת [Redacted] הינה אלרגית לחלב, אין מניעה לחסן קטינים בעלי אלרגיה לחלב, הקורונה
- 5 מסוכנת יותר מהחיסון.
- 6 ו. הקטינים קיבלו חיסוני שגרה עד גיל שלוש כמו כל הילדים בארץ ואין כל סיבה שלא יתחסנו
- 7 בחיסון כנגד הנגיף.
- 8 ז. יש לחסן את הקטינים על מנת שלא ידבקו בשנית.
- 9
- 10 10. טענות האם בעניין חיסון הקטינים:
- 11 א. הילדים [Redacted], עת הוגשה התגובה, טרם היו בני 12 שנים – אין המלצה לחסן קטינים
- 12 בני פחות מגיל 12.
- 13 ב. הבת [Redacted] סובלת כאמור מאלרגיה לחלב, אלרגיה מסכנת חיים, כאשר המלצות בית החולים
- 14 "שיבא" ואף גורמים תומכי חיסונים, הינן לא לחסן ילדים עם אלרגיה משמעותית.
- 15 ג. בהסכמת ההורים, לא חוסנו הילדים החל משהיו בני שלוש, וזאת עקב מעברה של המשפחה
- 16 לרפואה הומאופטית וכתפיסת עולם המקובלת גם על הילדים.
- 17 ד. ישנם סיכונים לא מבוטלים בחיסון.
- 18 ה. הילדים אינם מעוניינים להתחסן.
- 19
- 20 11. עמדת הקטינים כפי שהובאה ע"י האפוטרופוס לדין:
- 21 א. האפוטרופוס לדין המליצה שלא לחסן את הקטינים וזאת חרף הפסיקה המובילה בעניין.
- 22 ב. לטענת האפוטרופוס לדין, הקטינים מסרבים באופן עיקש להתחסן. הם טוענים כי זוהי
- 23 עמדתם העצמאית והם מאמינים כי אין לחסן ילדים. האפוטרופוס לדין הוסיפה כי הקטינים
- 24 סומכים את נימוקיהם לשלילת החיסון על מידע שקראו באינטרנט.
- 25 ג. לטענת האפוטרופוס לדין, לו היו הקטינים מעוניינים להתחסן הייתה ממליצה על חיסונם,
- 26 אך משום שהם מתנגדים והם בעלי עמדה חד משמעית, לא ניתן לחסנם בכוח ובניגוד לרצונם.
- 27 ד. בסיפא לעמדתה ציינה האפוטרופא לדין כי היא סבורה כי מאחר וקרוב לוודאי התנגדותם
- 28 של הקטינים לקטינים נובעת מעמדתה של האם כנגד החיסון, יש מקום להטיל עליה את
- 29 החובה לדאוג לביצוע בדיקות הקורונה הנדרשות לצורך לקיחת בפעילויות שונות.
- 30

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

תלה"מ 2223-05-21

תיק חיצוני:

דיון והכרעה:

- 1
2 12. סעיף 17 לחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, תשכ"ב-1962 ("החוק") קובע, כי כפועל
3 יוצא מהאפוטרופסות הטבעית של ההורים על ילדיהם, מחויבים ההורים לנהוג לטובת
4 הקטין, ו"כדרך שהורים מסורים היו נוהגים בנסיבות העניין".
5 13. עוד נקבע בחוק כי בהעדר הסכמה בין הורים בעניין הקטין, תוכרע המחלוקת ע"י ביהמ"ש.
6 14. בנוסף, בסעיף 68(ב) לחוק נקבע, כך:
7 (ב) היתה הבקשה להורות על ביצוע ניתוח או על נקיטת אמצעים רפואיים אחרים, לא
8 יורה על כך בית המשפט אלא אם שוכנע, על פי חוות דעת רפואית, כי האמצעים
9 האמורים דרושים לשמירת שלומו הגופני או הנפשי של הקטין או האדם שמונה לו
10 אפוטרופוס, לאחר ששקל את רצונו של האדם, חשיבות הטיפול, נחיצותו, דחיפותו,
11 הפגיעה האפשרית באורח חייו ואת סיכויי השיפור באיכות חייו של האדם".
12 15. אשר על כן, במקרה בו נדרש בית המשפט להורות על ביצוע טיפול רפואי לקטין, תסתמך
13 ההחלטה בדרך כלל על חוות דעת רפואית אשר לפיה הטיפול נדרש לשלומו הגופני או הנפשי
14 של הקטין, רצונו של הקטין, חשיבותו של הטיפול, הפגיעה האפשרית באורח חייו, והשיפור
15 באיכות חייו כתוצאה מהטיפול.
16 16. להלן ייבחנו הוראות סעיף 68(ב) לחוק בשים לב לטענות הצדדים בעניין:
17 הצורך בחוות דעת רפואית:
18 17. בעניין הצורך בחוות דעת רפואית לצורך מתן החלטה בעניינים שברפואה, נקבע במספר פסקי
19 דין כי על ההורה אשר סבור כי חיסון אשר הומלץ ע"י משרד הבריאות, עלול לגרום לנזק,
20 לצרף חוות דעת רפואית בעניין. (ר' לעניין זה: עמ"ש (חיפה) 58108-06-21 א. נ' ב. (פורסם
21 בנבו), להלן: "עמ"ש 58108-06-21". ר' גם בע"מ 7910/19 פלוני נ' פלוני [פורסם בנבו] ניתן
22 ביום 02.12.2019, בתלה"מ (נצ') 44207-08-21 פלונית נ' פלוני (30.11.2021)).
23 18. בעמ"ש 58108-06-21 הנ"ל אף נקבע, כי המלצות משרד הבריאות בעניין חיסון הקורונה, הגם
24 שהינן "המלצות" לקבלת חיסון אשר אינו חלק מחיסוני השגרה הניתנים לקטינים, הינן גם
25 כן בבחינת חוות דעת אשר הוגשה כדין (ר' לעניין זה סייפא לעמוד 10 לפסק הדין).
26 19. בעניין זה אציין כי במקרה דנן האם לא הביא חוות דעת רפואית הנוגעת לכל ילדי הצדדים
27 ואשר מצביעה על רגישות יתר אשר בגינה יוכלו להפגע מהחיסון. האם צרפה קישור מאתר
28 בית החולים "שיבא" ממנו לטענתה נלמד כי בשלב זה, אנשים הסובלים מאלרגיה מסכנת
29 חיים מנועים מלהתחסן כנגד הנגיף. האב צרף מסמך מבית החולים "רמב"ם" ממנו עולה כי
30 ניתן לחסן כנגד הנגיף אנשים בעלי אלרגיות למזון.

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

תלה"מ 2223-05-21

תיק חיצוני:

- 1 20. יוער, כי בעניין זה, הקישור אותו הביאה האם אינו מספיק בנסיבות, והיה עליה להביא חוות
 2 דעת רפואית הנוגעת באופן ספציפי לקטינה וללא קישור כללי מהמרשתת.
- 3 האם החיסון נדרש לשלמו הגופני או הנפשי של הקטין?
- 4 21. לעניין יעילות החיסון אל מול טענות לנזקים המיוחדים לחיסון, רובם המוחלט של גורמי
 5 המקצוע ממליצים על מתן חיסון.
- 6 22. בעניין זה אף נקבע במספר פסקי דין אשר ניתנו לאחרונה כי בית המשפט אינו מתערב בשיקול
 7 דעת רפואי מקצועי של הרשויות המוסמכות – קרי משרד הבריאות.
- 8 23. בית המשפט העליון העדיף את תפיסת משרד הבריאות לפיה חיסון ילדים כנגד הנגיף, כדי
 9 לשמור על בריאותם ולמנוע תחלואה קשה, עולה על הטענות בעניין נזקים המיוחדים לחיסון.
 10 ר' לעניין זה בג"ץ 4341/21 ד"ר פינקי פיינשטיין ואח' נ' משרד הבריאות [פורסם בנבו]
 11 : (04.07.2021)
- 12
- 13 "סבורני כי נכון נעשה אם נדחה על הסף גם את יתר טענות העותרים, שעיקרן
 14 הצורך הנטען להגן על ילדי ישראל ועל שאר תושבי המדינה מפני נזקי החיסון.
 15 העותרים מבקשים כי נעדיף את עמדתם ביחס לנזקים המיוחדים לחיסון על פני זו
 16 של הרשויות המוסמכות, המשיבים דכאן. טענה זו נדונה לכישלון מאחר שאין
 17 בידינו להתערב בשיקול דעת רפואי-מקצועי כל אימת שהפעלתו לא נפגמה בפגם
 18 היורד לשורש העניין כדוגמת שיקולים זרים או אי-סבירות קיצונית (ראו: בג"ץ
 19 2359/20 עדאלה המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל נ' ראש
 20 הממשלה, [פורסם בנבו] פסקה 10 לפסק דיני והאסמכתאות שם (14.4.2020);
 21 בג"ץ 703/19 אמ.בי.איי פארמה בע"מ נ' משרד הבריאות [פורסם בנבו]
 22 (26.8.2019)). העותרים לא הצביעו על שום פגם כזה בעתירתם. מול הפרסומים
 23 אליהם הם מפנים ניצבים מאמרים מדעיים ומידע אמין אחר, אשר מדברים בקול
 24 צלול בזכות החיסון; ופשיטא הוא, שהמנכ"ל רשאי היה להסתמך בהחלטתו על
 25 מאמרים ומידע כאמור".
- 26
- 27 24. בעניין זה יצוין כי המלצות משרד הבריאות, כפי שאלו מפורסמות באתר האינטרנט של משרד
 28 הבריאות, הן הרלוונטיות וכולן מדברות בדבר יעילות החיסון במניעת מחלה קשה ונזקים
 29 ארוכי טווח.
- 30 25. אשר על כן, באיזון של יעילות החיסון אל מול הנזקים האפשריים כתוצאה מהחיסון – הרי
 31 שידה של יעילות החיסון על העליונה, לעניין זה ר' עמ"ש 58108-06-21:

ר
ג
ד
ה
ו
ז
ח
ט
י
יא
יב
יג
יד
טו
טז
יז
יח
יט
כ
כא
כב
כג
כד
כה
כו
כז
כח
כט
ל
לא
לב
לג
לד
לה
לו
לז
לח
לט
לס
לע
לז
לס
לע

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

תלה"מ 2223-05-21

תיק חיצוני:

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32

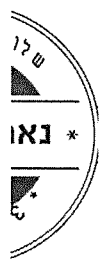
"גם לו אקבל את טענות המערערת בדבר הפגיעה האפשרית של החיסון נגד נגיף הקורונה, לרבות "עודף התחלואה", כלשונה, בדלקת שריר הלב בקרב מתחסנים בגילאי 16-30. ברי, כי בעת עריכת האיזון בין הפגיעה האפשרית האמורה, לבין פגיעה אפשרית אם תחלה ד', חלילה, בנגיף הקורונה, שעה שתופעות-לוואי ארוכות-טווח בקרב מחלימים, ויש לומר גם בקרב החולים הא-סימפטומטיים לוטה בערפל, כף המאזניים נוטה לטובת ההתחסנות.

אפנה לאתר משרד הבריאות <https://govextra.gov.il/ministry-of-health/covid19-vaccine/covid19-vaccine-information> "בין הנדבקים בקורונה ובתוכם צעירים, התגלו סיבוכים ותופעות לוואי ארוכות טווח, הכוללות בעיות לב ותופעות נוירולוגיות – בעיקר מי שנדבקו בזן (הווריאנט) הבריטי. בני נוער יכולים להידבק ולהדביק ואנחנו רוצים למגר את המחלה. לכן כל מי שיכול וזכאי לקבל את החיסון, כדאי שיקבל אותו בראש ובראשונה על מנת להגן עליו ועל סביבתו ולאפשר חזרה לשגרה."

26. בתלה"מ (נצרת) 44207-08-21 פלונית נ' פלוני (פורסם בנבו, ניתן ביום 30.11.2021) סקר חברי, כב' השופט א. זגורי את הסיכונים הקיימים עבור ילדים ונערים החולים בנגיף קורונה, ונזקים ארוכי טווח וציין כך:

"הנתונים העדכניים נכון ליום 28/11/2021 בבריטניה כי 37% מכל המאומתים בבריטניה הם ילדים, 7 מקרי תמותה בקרב ילדים התרחשו בשל הידבקותם בקורונה בשבוע אחד, 1 מכל 22 פטירות של ילדים בני 9-5 נובעת מקורונה שמהווה גם גורם חמישי בשכיחותו למוות בקרב ילדים בני 19-10 בשנת 2021! בנוסף אובחנה עלייה של 30% במספר הילדים הסובלים מהשפעות Long Covid בחודש אחד" "בנייר עמדה של אגף המחקר של הכנסת "מגפת הקורונה ומצבם של ילדים ובני נוער בישראל" אשר הוגש לציום היום הבינלאומי לזכויות הילד (16/11/2021) נרשם כי אחד מכל 193 ילדים מאומתים נזקק לאשפוז, מתוך המאושפזים – אחד מכל שישה ילדים היה במצב בינוני עד קריטי".

27. מן האמור לעיל עולה כי אף השיקולים של נחיצות הטיפול וכן הפגיעה האפשרית בחייו של הקטינים נוכח אי התחסנותם – גבוהה אף מהסיכון (שלא הוכח) להיפגע מהחיסון.

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

תלה"מ 21-05-2223

תיק חיצוני:

- 1 הגנה על שלומם הנפשי של הקטינים וכיבוד רצונם:
- 2 28. כפי שנקבע בחוק, בנוסף לשקילת שלומם הפיזי של הקטינים, יש לשקול את שלומם הנפשי
3 ואת הפגיעה האפשרית במצבם הנפשי.
- 4 29. שמירה על שלומם הנפשי של קטינים הינה שיקול ראשון במעלה. בעניינינו עסקין בקטינים
5 שהם כיום מעל לגיל 15 אשר ציינו "נחרצות" כי אינם מעוניינים להתחסן.
- 6 30. בשונה ממרבית המקרים, הרי שעסקין בקטינים אשר על פי דיווחי האפוסטרופא לדין אינם
7 חוששים מהנגיף או מההשפעות הנוגעות להתנהלות היום יומית נוכח התפרצות הנגיף.
- 8 31. אלא, שעיינתי בטענות הצדדים ובעיקר בדיווח האפוסטרופוס לדין ודיווחה על עמדתה
9 הקטינים ושוכנעתי כי שיקול רצונם של הקטינים, הוא, ורק הוא, תומך בקבלת עמדת האם
10 לעניין אין ביצוע החיסון בשלב זה.
- 11 32. ראשית יצוין באופן כללי כי זכותו של ילד להשתתף בקבלת החלטות הנוגעות לענייניו מעוגנת
12 כבר באמנת האו"ם בדבר זכויות הילד, אשר מדינת ישראל צד לה. אשר על כן, שמיעת קולו
13 של קטין היא אחד מההיבטים של הגשמת טובתו. (סעיף 12 לאמנה הבינלאומית בדבר זכויות
14 הילד, (כתבי אמנה 31, 1038)).
- 15 33. בסעיף 49 לתקנות בית משפט לענייני משפחה (סדרי דין), תשפ"א-2020 נקבע כי יש לתת
16 לקטין הזדמנות להביע את רגשותיו, דעותיו ורצונותיו בעניינים המובאים לבית המשפט.
17 (ר' בעניין זה תמ"ש (חדרה) נ. נ' ו' ואח' (פורסם בבנו, ניתן ביום 12.12.21) י"ס (קריות)
18 39114-07-21 האם נ' האב (21.11.2021); ענין פלונית בסעיף 28; וכן תנ"ז (פ"ת) 03-45757-
19 19 אפוסטרופסה לדין - עו"ד ארקין נ' פלונית ואח' (7.11.2021)).
- 20 34. מעמדת האפוסטרופוס לדין עולה באופן ברור כי הקטינים אינם מעוניינים לקבל את החיסון.
21 סבורני כי במקרה זה, והגם שרצונו של האב כי הקטינים יתחסנו, הרי שיש להקשיב גם
22 לקולם של הקטינים ואף לייחס לכך משקל משמעותי, לא כל שכן לאור גילם של הקטינים.
- 23 35. סבורני כי יש לתת את הדעת לכך שהקטינים מסוגלים להביע את דעתם ויש לייחס לה משקל
24 ראוי בשקילת הבקשה ולכבד את רצונם והאוטונומיה שלהם בקבלת החלטות הנוגעות לגופם.
- 25 36. הגם שעקרונית ע"פ המלצות משרד הבריאות יש לחסן גם קטינים, הרי ששוכנעתי כי במקרה
26 דנן הנזק אשר עלול להיגרם לקטינים לו יכפה עליהם ביצוע חיסון, הינו גדול ואף עלול לגרום
27 להם לטראומה ולא רק בהיבט של החיסון עצמו – אלא גם לעניין הקשר עם האב.
- 28 37. אשר על כן, חרף עמדות והמלצות משרד הבריאות כפי שהובאו לעיל, ולאחר שקילת איזון
29 זכותה של האב לקביעת הטיפול הרפואי הנכון לקטינים אל מול זכותה הזוהה של האם בעניין
30 האמור – הרי שבנסיבות האמורות יש לכבד את רצונם של הקטינים ולהימנע מלחייב אותם
31 להתחסן בניגוד לרצונם.

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

תלה"מ 21-05-2223

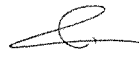
תיק חיצוני:

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18

לסיכום

38. נוכח האמור והמפורט לעיל, ולאחר ששקלתי את עמדת משרד הבריאות, טובתם הפיזית והנפשית של הקטינים, וכן את רצונם של הקטינים, מצאתי לנכון לקבוע כי ככל שיתברר בעתיד שהקטינים חפצים להתחסן – אזי ניתן יהיה לחסנם.
39. יובהר, כי בכל אופן אין לכפות על הקטינים ביצוע החיסון.
40. מכל המקובץ לעיל אני מורה כי בשלב זה האב אינו רשאי לחסן את הקטינים.
41. בשים לב לכך שעתירתו של האב לחיסון הקטינים נבעה מרצונו להגן עליהם, ולנוכח תוצאות החלטה זו, הרי שאיני מוצא מקום להטיל הוצאות.
42. מתיר פרסום ההחלטה בהשמטת פרטים מזהים.
43. המזכירות תמציא את ההחלטה לצדדים ולאפוטרופוס לדין לאלתר ותסגור את התיק.

ניתנה היום, ח' אדר א' תשפ"ב, 09 פברואר 2022, בהעדר הצדדים.

בנימין יזרעאלי, שופט

